

УДК 343.8

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.2.66>

«ВТРАЧЕНІ ВІДПОВІДАЧІ» У СФЕРІ ПРОБАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Остапчук Л.Г.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри вогневої та спеціальної підготовки,
Пенітенціарна академія України,
ORCID: 0000-0003-0515-0000

Остапчук Л.Г. «Втрачені відповідачі» у сфері пробації: проблеми виконання судових рішень в умовах воєнного стану.

У статті здійснено комплексне теоретико-правове дослідження проблеми виконання судових рішень органами пробації щодо осіб, які внаслідок збройної агресії Російської Федерації та запровадження воєнного стану вимушено перебувають за межами України. Актуальність дослідження зумовлена безпрецедентною мобільністю населення та формуванням нових викликів для системи кримінальної юстиції у частині забезпечення безперервності виконання вироку, щодо покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. Обґрунтовано запровадження доктринальної категорії «втрачені відповідачі» як аналітичного поняття, що відображає правову ситуацію, за якої суб'єкт пробації не ухиляється від виконання вироку та не вчиняє нових правопорушень, однак держава об'єктивно втрачає можливість здійснювати пробаційний нагляд, контроль і корекційний вплив у зв'язку з його перебуванням за межами країни.

Проаналізовано положення КК України, КПК України та законодавства у сфері пробації. Встановлено відсутність спеціальних механізмів зупинення строків давності виконання обвинувального вироку у випадку вимушеного перебування особи за межами держави, а також нормативно визначеної процедури транснаціонального трансферу пробаційного нагляду. Досліджено міжнародно-правові інструменти взаємного визнання судових рішень, зокрема європейські рамкові рішення у сфері пробації та виконання покарань, положення Європейської конвенції про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками, а також принципи міжнародної ввічливості та взаємності.

Доведено, що воєнний стан виявив структурні обмеження територіально орієнтованої моделі пробації, яка не пристосована до умов масового транскордонного переміщення засуджених осіб. Аргументовано необхідність формування мобільної, транснаціональної моделі пробації задля безперервного процесу виконання судового рішення незалежно від зміни держави перебування особи. Сформульовано пропозиції щодо внесення змін до законодавства України шляхом нормативного закріплення механізму зупинення строків давності виконання вироку, впровадження інституту трансферу пробаційного нагляду та розвитку міжнародної пробаційної співпраці з урахуванням принципів правової визначеності, пропорційності та справедливості.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, покарання, пробація, міжнародне співробітництво, кримінальне провадження, міжнародна правова допомога, запит про правову допомогу, принципи кримінального процесу, взаємне визнання, євроінтеграція.

Ostapchuk L.H. Lost probation subjects: problems of enforcement of court decisions under martial law.

The article presents a comprehensive theoretical and legal study of the enforcement of court decisions by probation authorities in respect of persons who, as a result of the armed aggression of the Russian Federation and the introduction of martial law, are forcibly staying outside Ukraine. The relevance of the research is conditioned by unprecedented population mobility and the emergence of new challenges for the criminal justice system in ensuring the continuity of enforcement of non-custodial sentences. The paper substantiates the introduction of the doctrinal category of «lost probationers» as an analytical concept describing a legal situation in which a probation subject does not evade the execution of a sentence and does not commit new offences; however, the state objectively loses the ability to exercise probation supervision and corrective influence due to the person's stay abroad.

The provisions of the Criminal Code of Ukraine, the Criminal Procedure Code of Ukraine, and legislation in the field of probation are analyzed. The study identifies the absence of specific mechanisms for suspending limitation periods for the execution of convictions in cases of a person's forced stay abroad, as well as the lack of a legally defined procedure for the transnational transfer of probation supervision.

International legal instruments of mutual recognition of judicial decisions are examined, including European framework decisions in the field of probation and execution of sentences, the European Convention on the Supervision of Conditionally Sentenced or Conditionally Released Offenders, and the principles of international comity and reciprocity.

The necessity of developing a mobile, transnational probation model as a continuous process of enforcing court decisions regardless of changes in the person's country of residence is substantiated. Proposals are formulated for amending Ukrainian legislation to strengthen legal certainty and fairness.

Key words: criminal offense, punishment, probation, international cooperation, criminal proceedings, international legal assistance, request for legal assistance, principles of criminal procedure, mutual recognition, European integration.

Постановка проблеми. Активізація міжнародної мобільності населення, зростання транскордонної злочинності та посилення євроінтеграційних процесів зумовлюють необхідність ефективного міжнародного співробітництва у сфері кримінального правосуддя, зокрема щодо визнання та виконання судових рішень. Особливої актуальності це питання набуває у сфері пробації, яка посідає важливе місце у системі виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та спрямована на забезпечення балансу між публічними інтересами й дотриманням прав людини.

Незважаючи на наявність у національному законодавстві України норм, що регулюють міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні, проблема визнання та виконання рішень українських судів, пов'язаних з пробацією, залишається недостатньо врегульованою. В Україні відсутній цілісний правовий механізм взаємного визнання таких рішень, що ускладнює реалізацію процесуальних дій, а також забезпечення належного судового контролю за дотриманням принципів кримінального процесу.

У зв'язку з цим, постає необхідність комплексного наукового осмислення правових, процесуальних та інституційних аспектів визнання та виконання судових рішень у сфері пробації як в Україні та і за її межами, з метою формування ефективної, правової та узгодженої з європейськими стандартами моделі міжнародного співробітництва.

Метою статті є дослідження правових механізмів виконання судових рішень щодо суб'єктів пробації, які у зв'язку з воєнними діями, вимушеним переміщенням або набуттям статусу біженця залишили територію України, з урахуванням міжнародно-правових стандартів, договірних і позадоговірних форм співробітництва та європейських підходів до транснаціонального виконання іноземних судових рішень.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика визнання та виконання іноземних судових рішень у правовій доктрині традиційно розглядається у межах міжнародного приватного права та міжнародного цивільного процесу. У дисертації А.В. Мисишиної «Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в Європейський Союз» (2021 р.) авторкою проведено аналіз теоретичних та практичних аспектів визнання і виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів в Україні в умовах євроінтеграції [1]. У статті Д.А. Мінченко здійснено розмежування правової природи різних видів рішень, проведено аналіз положень ЦПК України, Закону «Про міжнародне приватне право» та Нью-Йоркської конвенції 1958 року [2].

Паралельно у вітчизняній правовій доктрині розвивається напрям досліджень, присвячений визнанню та виконанню рішень судових органів України за кордоном. У роботі А.В. Підгородинської аналізуються договірні й позадоговірні моделі реалізації українських судових рішень за межами України, підкреслюється значення принципу взаємності та меж національної юрисдикції держави виконання [3].

У зарубіжній правовій доктрині питання визнання та виконання судових рішень розглядаються крізь призму стандартів правової визначеності та ефективного судового захисту. Зокрема, Р. Kinsch обґрунтовує підхід, за яким виконання судового рішення становить невід'ємну складову права на справедливий суд, що має особливе значення для рішень тривалої дії. Автором зазначено, що після визнання існування права на виконання судового рішення національне законодавство не може втручатися у реалізацію цього права (а національні органи влади можуть навіть мати «позитивний обов'язок» забезпечити його виконання, якщо лише таке втручання або відмова вжити позитивних заходів не є виправданими відповідно до принципу пропорційності [4]. У праці А. Briggs *Civil Jurisdiction and Judgments* (2015) здійснено комплексний аналіз питань міжнародної юрисдикції та визнання і виконання іноземних судових рішень у контексті англійського та європейського приватного міжнародного права [5]. У своїй статті R.A. Brand *Recognition and Enforcement of Foreign Judgments* (2017) розглянув сучасні тенденції розвитку міжнародного режиму визнання та виконання судових рішень, зокрема у світлі роботи Гаазької конференції з міжнародного приватного

права. Автор аналізує проблеми гармонізації національних підходів і формування універсального механізму взаємного визнання рішень. Беззаперечно, що зазначені наукові праці мають вагоме теоретичне та практичне значення для розвитку інституту транснаціонального судового співробітництва [6].

Водночас аналіз наукових джерел свідчить, що у вітчизняній юридичній науці переважає дослідження загальних процесуальних аспектів визнання та виконання судових рішень, тоді як специфіка пробації як особливої форми реалізації кримінальної відповідальності залишається недостатньо розкритою. Відсутній комплексний підхід до поєднання міжнародно-правових стандартів, механізмів взаємного визнання та національних процедур реалізації пробаційних рішень у транскордонному вимірі. Саме ця наукова прогалина й зумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах воєнного стану та масового вимушеного переміщення громадян України за кордон у доктрині кримінального права і пробації постає нове явище, яке умовно, але обґрунтовано, може бути визначене як «втрачені відповідачі». Йдеться про суб'єктів пробації, щодо яких винесено судові рішення, однак фактичне виконання таких рішень стало неможливим унаслідок їх вимушеного виїзду за межі України під час збройної агресії Російської Федерації.

Особливість цієї категорії осіб полягає в тому, що їх «втрата» не є наслідком умисного ухилення від виконання вироку чи свідомого переховування від органів правосуддя. Навпаки, у більшості випадків виїзд за кордон має об'єктивно, вимушений характер і зумовлений загрозами життю та безпеці, що виключає застосування до таких осіб класичних механізмів реагування, передбачених нормами КК України.

Водночас чинне законодавство України не містить спеціальних норм, які б регулювали правовий статус суб'єктів пробації, що перебувають за межами держави з незалежних від них причин, а також не передбачає автоматичного призупинення чи переривання строків давності виконання обвинувальних вироків у подібних ситуаціях. Як наслідок, формується нормативний вакуум, у межах якого особа формально залишається засудженою, але держава фактично позбавлена можливості здійснювати пробаційний нагляд і контролювати виконання покладених обов'язків. Відповідно відсутність універсальних або двосторонніх механізмів визнання та виконання рішень українських судів створює передумови за яких суб'єкти пробації, які перебувають у державах Європейського Союзу (далі – ЄС) опиняються поза сферою дії як національної, так і правової системи країни перебування. У таких умовах пробація втрачає свій зміст як інструмент контролю, підтримки та ресоціалізації, а сама держава – можливість реалізувати принцип невідворотності виконання судового рішення.

Таким чином, «втрачені відповідачі» є не лише соціально-правовим феноменом, а й індикатором системної прогалини у національному та міжнародному праві. Формальне спливання строків давності виконання вироків щодо таких осіб відбувається не внаслідок їх протиправної поведінки, а через відсутність належного правового механізму. На нашу думку поняття «втрачений відповідач» відображає системну прогалину національного та міжнародного кримінально-виконавчого регулювання, тобто особа не ухиляється від виконання вироку, оскільки є об'єктивні причини залишення нею території України, проте держава втратила можливість застосування щодо неї заходів пробаційного впливу. Тобто, «втрачений відповідач» – це суб'єкт пробації, щодо якого винесено судові рішення, виконання якого стало фактично неможливим унаслідок їх вимушеного перебування за межами України під час збройної агресії та за відсутності правового механізму призупинення строків давності або транснаціонального пробаційного нагляду.

Окресливши проблематику нашого дослідження ми вбачаємо за необхідне з'ясувати сутність презумпції визнання та виконання судового рішення іноземної держави, для формування пропозицій до чинного законодавства у частині забезпечення транснаціонального виконання судових рішень, винесених щодо суб'єктів пробації.

Опрацювавши масив міжнародних нормативно-правових актів по темі дослідження нами з'ясовано, що країни ЄС при виконанні таких рішень, якщо між ними відсутні договори про співпрацю керуються принципом «визнання та виконання судових рішень», що ґрунтується на засадах ввічливості та взаємності.

Класичним джерелом формування доктрини визнання та виконання іноземних судових рішень у позадоговірному порядку можна вважати рішення Верховного суду США у справі *Hilton v. Guyot* (1895), у якому було закладено концептуальні підвалини принципів міжнародної ввічливості та взаємності. Суд виходив з того, що жодне судові рішення не має автоматичної сили за межами юрисдикції держави його ухвалення, а його дія на території іншої держави можлива лише за умови добровільного допуску з боку цієї держави з урахуванням її суверенітету, публічного порядку та інтересів власних громадян. Водночас було наголошено, що принцип взаємності впливає на обсяг

визнання: за відсутності взаємного визнання судових рішень повна обов'язковість іноземного рішення не виникає, а таке рішення має лише доказове значення [7].

Правові основи взаємного визнання та приведення до виконання судових рішень (включаючи рішення, виконання яких покладено на уповноважені органи з питань пробації) між державами-членами ЄС закріплені у Європейських рамкових рішеннях (2008/947/ЈНА, 2008/909/ЈНА, 2009/829/ЈНА) [8,9,10,11].

Проте питання визнання та виконання судових рішень у кримінальних провадженнях залишається значно складнішим і фрагментованим, що зумовлено підвищеною чутливістю цієї сфери до питань державного суверенітету, публічного порядку та захисту прав людини. На відміну від цивільного і комерційного судочинства, де переважає диспозитивний інтерес сторін, кримінальне правосуддя безпосередньо пов'язане з реалізацією публічної влади, застосуванням примусових заходів з боку держави до особи визнаної судом винною у вчиненні кримінального правопорушення. Саме тому держави традиційно обережніше підходять до визнання та виконання іноземних судових рішень у кримінальних провадженнях, навіть за наявності загальної політичної волі до співпраці.

Ми підтримуємо думку Підгородинської А.В, яка у своїй статті обґрунтовано доводить, що механізм визнання та виконання судових рішень за межами держави походження має виразну міжнародно-правову природу та перебуває на стику міжнародного публічного і міжнародного приватного права. Авторка послідовно виходить із того, що наявність або відсутність міжнародного договору є визначальним чинником, який зумовлює як саму можливість виконання судового рішення, так і процесуальну модель такого виконання. Заслуговує на підтримку висновок, сформульований авторкою про те, що договірний механізм забезпечує значно вищий рівень правової визначеності, оскільки не лише встановлює обов'язок держав визнавати судові рішення одна одної, але й вичерпно формулює підстави для відмови, що відповідає загальноєвропейським стандартам правової безпеки.

У своїй праці, авторка слушно підкреслюється, що за відсутності міжнародного договору визнання та виконання рішень судів України можливе виключно у межах національної юрисдикції держави виконання, що підтверджує суверенний характер відповідних повноважень. У таких випадках застосування принципу взаємності виступає фактично єдиним інструментом міжнародно-правового узгодження, хоча й не гарантує стабільності та передбачуваності правового результату [3]. Для сфери пробації це має принципове значення, оскільки реалізація пробаційних рішень часто пов'язано з тривалими правовідносинами, контролем за поведінкою особи та міжнародною мобільністю засуджених, що вимагає більш сталих і формалізованих механізмів взаємного визнання. При цьому варто зазначити, що практика ЄСПЛ розглядає виконання судового рішення як функціональне продовження судового розгляду, а не як окрему стадію. У цьому сенсі невиконання або ускладнення виконання іноземного судового рішення може розглядатися як порушення положень Конвенції, якщо держава не забезпечує належних процедурних гарантій. Цей підхід є особливо релевантним для пробації, де невизнання іноземного судового рішення може фактично нівелювати мету індивідуалізації покарання та ресоціалізації особи.

Проте, варто зазначити, що прийнята у 1964 році Радою Європи Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками, що ратифікована Україною 16.01.1998 р. (далі – Конвенція) містить положення про те, що держава, яка постановила вирок, може звертатися до держави, на території якої проживає правопорушник не лише для здійснення нагляду за ним, але й з проханням взяти на себе всю відповідальність за виконання вироку, відповідно до положень частини IV Конвенції (ст. 5). У свою чергу ст. 23 Конвенції чітко окреслює межі юрисдикції держави, у якій перебуває правопорушник та надає суверенне право такій державі пристосовувати призначені покарання або захід кримінально-правового характеру до свого власного кримінального законодавства таким чином, «щоб це вирок був постановлений за таке ж саме правопорушення, вчинене на її території» [12].

Визначаючи алгоритм такої співпраці, варто зазначити, що клопотання про виконання судового рішення, винесеного українськими судами надсилаються міністерством юстиції України міністерству юстиції запитуваної держави. Відповідно клопотання про нагляд за правопорушником супроводжується оригіналом або засвідченою копією рішення суду, що визначає підстави встановлення нагляду із зазначенням, призначених до правопорушника заходів, а клопотання про виконання вироку супроводжується оригіналом або засвідченою копією рішення про скасування постановленого рішення про умовне засудження або про його виконання, а також рішення про покарання, яке має бути застосоване. Виконавчий характер цих двох рішень засвідчується за процедурою, визначеною законодавством держави, в якій вони були постановлені. Якщо рішення, яке має бути виконане, замінює раніше постановлене рішення, і якщо воно не містить детального викладу фактів справи, то також додається засвідчена копія рішення, яке містить такий виклад [12]. Проте

Конвенція містить положення не тільки про здійснення нагляду та виконання вироку, але й про соціальну реабілітацію правопорушників, до яких звільнення від відбування покарання з випробуванням.

У цьому контексті інститут пробації посідає проміжне, але водночас стратегічно важливе місце. З одного боку, пробація – є органом на який покладено обов'язок виконання судових рішень з призначенням покарання або без такого, а іншого боку, пробація спрямована на соціальну інтеграцію, ресоціалізацію підоблікових осіб та здійснення контролю за їх поведінкою у громаді. Саме ця «подвійна природа» пробації об'єктивно створює передумови для її транснаціонального застосування, зокрема у випадках, коли суб'єкт пробації змінює державу проживання або має стійкі соціальні зв'язки за межами держави винесення вироку.

Водночас для України проблема визнання та виконання рішень українських судів, винесених щодо суб'єктів пробації має не лише теоретичне, а й практичне значення. Масова міграція населення, спричинена збройною агресією Російської Федерації, актуалізувала ситуації, коли суб'єкти пробації вимушено залишили територію України та перебувають у державах ЄС. За відсутності ефективного механізму трансферу нагляду або взаємного визнання відповідних рішень виникає ризик формального характеру пробації, втрати контролю за виконанням обов'язків і, як наслідок, нівелювання превентивної та ресоціалізаційної функції цього інституту.

Попри наявність у праві ЄС спеціальних інструментів взаємного визнання рішень у кримінальних справах, їх практична реалізація щодо третіх держав, зокрема України, залишається обмеженою і залежить від договірної бази та імплементації відповідних стандартів у національне законодавство. Це зумовлює необхідність подальшої гармонізації українського законодавства про пробацію з європейськими підходами, а також укладення або оновлення міжнародних договорів, які б дозволяли не лише формально визнавати судові рішення, а й забезпечувати ефективний нагляд за особами, що перебувають під пробацією за межами держави винесення вироку. Підтвердженням цього слугує норма, передбачена ч. 2 ст. 534 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), що визначає порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні, варто зазначити, що ч. 2 зазначеної статті містить імперативну норму – «судове рішення, яке набрало законної сили або яке належить виконати негайно, підлягає безумовному виконанню» [13]. Верховний Суд України виклав поняття безумовного виконання судового рішення у такому значенні, зокрема: безумовна обов'язковість судового рішення означає, що таке рішення повинно бути виконано своєчасно (у розумні строки), належним чином (у спосіб, визначений судом) та у повному обсязі (у точній відповідності до приписів мотивувальної та резолютивної частин рішення) [14].

Висновки. Проблематика виконання судових рішень щодо суб'єктів пробації, які вимушено перебувають за межами України, виявила системну невідповідність між територіальною моделлю національної пробації та реаліями воєнного часу. Масове переміщення населення та набуття громадянами України статусу тимчасового захисту у державах ЄС спричинили ситуації, коли особа формально залишається суб'єктом пробації, однак держава фактично позбавлена можливості здійснювати нагляд і забезпечувати виконання покладених судом зобов'язань.

Чинне кримінальне та кримінально-виконавче законодавство не передбачає спеціального правового режиму для таких випадків. Відсутність механізму зупинення строків давності виконання обвинувального вироку у ситуаціях вимушеного перебування особи за кордоном призводить до формального спливання строків не з огляду на поведінку засудженого, а внаслідок інституційної обмеженості держави. Це створює ризик нівелювання принципу обов'язковості судового рішення та підриває превентивну функцію пробації.

Аналіз міжнародно-правових інструментів засвідчує, що ефективність транснаціонального виконання рішень у сфері пробації можлива лише за наявності договірних механізмів взаємного визнання та чітко визначених процедур співробітництва. Застосування принципу взаємності за відсутності міжнародного договору не забезпечує стабільності та передбачуваності правового результату.

Запровадження інституту трансферу пробаційного нагляду, нормативне врегулювання зупинення строків давності виконання вироку та розвиток міжнародної пробаційної співпраці є необхідними умовами адаптації національної системи пробації до умов воєнного та післявоєнного періоду. Концепція «втрачених відповідачів» у цьому контексті виступає аналітичним інструментом, що дозволяє окреслити нове правове явище та обґрунтувати потребу у модернізації кримінально-виконавчого регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мисишин А.В. Визнання і виконання рішень іноземних юрисдикційних органів в умовах євроінтеграції України в ЄС: дис. ... д-ра юрид. наук : 081 Право / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2021. 228 с.

2. Мінченко Д.А. Порядок визнання та виконання в Україні рішень іноземних судів та арбітражів. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Правознавство. 2014. Т. 19, вип. 2. С. 138–145. URL: <http://visnyk-pravo.onu.edu.ua/article/view/> (дата звернення: 10.02.2026).
3. Підгородинська А.В. Визнання та виконання рішень судових органів України за кордоном. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 6. С. 343–345. URL: http://lsej.org.ua/6_2024/85.pdf (дата звернення: 10.02.2026).
4. Kinsch P. Enforcement as a Fundamental Right. *Netherlands International Private Law Review*. 2014. Vol. 61, No. 4. P. 540–544. DOI: 10.54648/NIPR2014040.
5. Briggs A. Civil Jurisdiction and Judgments. 6th ed. London : Informa Law, 2015. 896 p.
6. Brand R.A. Recognition and Enforcement of Foreign Judgments. *Journal of Private International Law*. 2017. Vol. 13, No. 1. P. 1–27. DOI: 10.1080/17441048.2017.1287212.
7. Hilton v. Guyot, 159 U.S. 113 (1895). Supreme Court of the United States. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/159/113/> (дата звернення: 10.02.2026).
8. Рамкове рішення Ради 2008/909/ЈНА від 27 листопада 2008 року щодо застосування принципу взаємного визнання до рішень у кримінальних справах... Official Journal of the European Union. 2008. L 327. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2008/909/oj (дата звернення: 10.02.2026).
9. Рамкове рішення Ради 2008/947/ЈНА від 27 листопада 2008 року... Official Journal of the European Union. 2008. L 337. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2008/947/oj (дата звернення: 10.02.2026).
10. Рамкове рішення Ради 2009/829/ЈНА від 23 жовтня 2009 року... Official Journal of the European Union. 2009. L 294. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2009/829/oj (дата звернення: 10.02.2026).
11. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters, 2 July 2019 (Hague). URL: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=137> (дата звернення: 10.02.2026).
12. Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками від 30 листопада 1964 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_007 (дата звернення: 10.02.2026).
13. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 10.02.2026).
14. Судова практика в справах щодо виконання судових рішень : матеріали Верховного Суду / уклад. О. Берназюк. 2023. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/execution_bernaziuk.pdf (дата звернення: 10.02.2026).
15. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 10.02.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 16.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.03.2026
Дата публікації: 3.04.2026